

Izhaja

vsak četrtek, ako je ta dan
praznik, dan poprej.

Dopisi naj se frankujejo in pošljajo uredništvu „Mira“ v Celovcu, Pavličeva ulica št. 7.

Osebni pogovor od 10. do 11. ure
predp. in od 3. do 4. ure popoldne.

Rokopisi se ne vračajo.

Za inserte se plačuje po 20 vin.
od garmond-vrste za vsakokrat.

MIR

Velja:

za celo leto 4 krone.

Denar naj se pošilja točno
pod napisom:

**Upravištvu „Mira“
v Celovcu,**

Vetrinjsko obmestje šte. 26.

Naročnina naj se plačuje
naprej.

Leto XXIV.

V Celovcu, 7. septembra 1905.

Štev. 36.

Slava Prešernu!

Slovenski narod od bregov deroče Mure in hladne Drave pa doli do obal sinje Adrije, od mogočnega Triglava pa do zelenih vinskih goric hrvatskega Zagorja slavi prihodnjo nedeljo, dne 10. t. m., slavnost, kakor jih je še malo slavil, odkar biva v teh svojih bivališčih. Ta dan se bodo zbrali v Ljubljani zastopniki celega slovenskega naroda, prihiteli pa bodo v belo stolico Slovenije tudi zastopniki vseh bratskih narodov slovanskih, ponosni Čeh od stostolpe zlate Prage in plodnih ravnin Moravskih, prihiteli bodo Poljaki in Rusi z onstran karpatskega pogorja, in tudi naši najmilejši, najbližji bratje, Hrvatje in Srbi, bodo v obilnem številu posetili svoj bratski narod slovenski, da se ž njim poradujejo, ko bo proslavil enega izmed svojih največjih mož.

V nedeljo bo odkril slovenski narod svojemu največjemu, svojemu najmilejšemu pesniku spomenik, ki naj spominja pozne rodove njega, ki je tedaj, ko je še slovenski narod spal trdno spanje narodne nezavednosti, s svojimi milodonečimi strunami pokazal strmečemu svetu vso lepoto slovenskega jezika in otedaj ostal nenadkriljen, nedosežen, slovenski pesnik-velikan.

V nedeljo odkrije v Ljubljani slovenski narod spomenik svojemu **Francetu Prešernu**.

Ne bomo niti na široko, niti na kratko obravnavali velikanskih zaslug, ki jih ima Prešeren za naš narod, ne bomo pisali dolgotvezne razprave o njegovih poezijah; čemu to? Saj ga ni skoraj Slovenca, ki ne bi poznal pevca onih milih pesmic, ki so postale tako zelo last naroda, da jih narod šteje popolnoma za svoje. Kdo je ne pozna one „Luna sije“, ali „Strune milo se glasite“, saj ga ni slovenskega dekleta, ki bi ne bila že zapela teh pesmic, saj ga ni slovenskega mladeniča, ki ne bi jih poznal. Pesmi, kakor so Prešernove, izišle iz globoko čutečega slovenskega srca, govorijo same najlepše in najboljše o svojem očetu-pesniku. In ravno zato smemo biti mi Slovenci tako ponosni na svojega Prešerna, ker lahko trdimo, da nimajo sedanji narodi pesnika, katerega bi tako poznali in umeli, kakor pozna in ume Slovenec svojega Prešerna. Naj le zaničevalno primerjajo Nemci visoke skladalnice del svojih velikih pesnikov z drobno knjižico Prešernovih poezij, ponašati se pa le ne morejo s tem, da pozna in umeva njihov narod ta dela tako, kakor Slovenci svojega Prešerna. Schillerja in Goetheja poznajo le omikanci med nemškim narodom, dočim pozna in ume Prešerna tudi stara kmetska mamica v

najzabitnejši slovenski vasi. In na to sme biti slovenski narod ponosen, zato se sme ponašati s svojim Prešernom.

Morebiti se pričakuje od nas, da ob tej slavnostni priliki priobčimo vsaj kratek obris življenja in delovanja našega pesnika-velikana. Ali čemu tudi to! Povodom odkritja Prešernovega spomenika v Ljubljani je izšla knjižica „Slava Prešernu“, katera v poljudni obliki črta življenje in delovanje Prešernovo. To knjižico si lahko nabavi vsakdo, in res je želeli, da ne bi bilo slovenske hiše, v kateri bi se pogrešal vsaj ta mali spominek na Franceta Prešerna. Druga dolžnost slovenskega naroda napram Prešernu pa je, da se udeleži slovenski narod v čim največjem številu slavnostnega odkritja Prešernovega spomenika. Ako bo pri tej slavnosti zastopan ves slovanski svet, ako vedo ceniti Prešerna Čehi in Poljaki, Rusi, Hrvatji in Srbi, bi bila pač sramota za slovenski narod, ako bi se on sam ne udeležil te slavnosti v takem številu, kakor to zahteva slavnost sama. Posebno pa je še želeli, da bi se udeležila te slavnosti velika množica koroških Slovencev. Saj mi tostran Karavank le redkokdaj pridemo v dotiko s svojimi rodnimi brati in pri nas se le redkokdaj vrši narodna slavnost, pri kateri bi dal ves narod slovenski duška svojemu narodnemu oduševljenju. Zatorej pozivljamo slovenski narod na Koroškem, da res pohiti v nedeljo v čim največjem številu v belo Ljubljano in se tamkaj v krogu svojih slovanskih in slovanskih bratov navduši za daljnje odločno in samozavestno narodno delo.

Prešernova slava je slava slovenskega naroda, zato bodi dan odkritja Prešernovega spomenika pravi narodni praznik, katerega naj praznuje celi slovenski narod. Poznim rodovom bo kazal ta spomenik, kako so znali predniki častiti in slaviti največjega sina svojega naroda, a še lepši spomenik pa mu bo postavil slovenski narod, ako bo slej kakor prej oživiljal Prešerna v njegovih pesmih. Prešernova pesem iz ust slovenskega naroda je pač najlepši spomenik pesniku Prešernu. Bronastega Prešerna bo imela v svoji sredi bela Ljubljana, živega Prešerna pa ima celi slovenski narod v neumrljivih njegovih pesmih. Rod za rodom bo zamrl, tudi kip more ugonobiti časa zob, nikdar pa ne bo zamrla v slovenskem narodu pesem, mila pesem Prešernova. Kakor so mu vrele neumrljive iz srca, ostala bo tudi njih slava neumrljiva, večna!

Slava Prešernu, slava njegovi pesmi!

Naš kandidat.

Že takoj po smrti državnega poslanca Tscharre-ja, ki je zastopal v zadnji državno-zborski dobi mandat celovško-velikovškega volilnega okraja, se je posvetoval odbor „kat.-pol. in gospodarskega društva za Slovence na Koroškem“ o dopolnilni državnozborski volitvi in osebi slovenskega kandidata.

In kdo naj bi bil ta kandidat?

Politično društvo, kateremu je slovenski narod na Koroškem izročil vodstvo političnih zadev, si v tem važnem vprašanju nikakor ni hotelo lastiti pravice, postaviti kandidata, ne da bi vprašalo za svet prej narod sam, volilce celovško-velikovškega okraja. Volilci naj si sami izberejo onega moža, kateri naj bi jih zastopal v državnem zboru, — to je bilo načelo političnega društva. In tako je sklicalo politično društvo shod zaupnikov v Dobrolovas dne 9. julija t. l.

Na tem shodu, na katerem je bil po lepem številu zaupnikov zastopan ves volilni okraj, se je po res stvarnem in tehtnem, skoraj dve uri trajajočem razpravljanju določil kandidat za ta volilni okraj. In ta, po volji slovenskih volilcev soglasno določeni kandidat je deželni poslanec in posestnik na Brdih

g. Franc Grafenauer.

Vsi navzoči so poudarjali, da boljšega moža ni mogoče dobiti. G. Grafenauer, ki zastopa v deželnem zboru pliberški volilni okraj, je gotovo mož, ki bo gotovo v najpopolnejši meri tudi zadostil dolžnostim državnega poslanca. G. Grafenauer, ki je sam kmetovalec in si poleg svoje orgljarske obrti služi svoj vsakdanji kruh z obdelovanjem svojega posestva, ve in pozna težave in bridkosti kmetijskega stanu, on ve, kje žuli črevelj našega kmeta. G. Grafenauer je v deželnem zboru pokazal, da je mož na svojem mestu, da, celo najhujši njegov nasprotniki mu morajo priznati, da je on eden izmed najdelavnejših in gotovo tudi najstvarnejših poslancev v deželnem zbornici. Njega pozna vsa slovenska in nemška Koroška, on pozna razmere tega volilnega okraja in volilni okraj pozna njega. G. Grafenauer je krščanski mož, kar je večkrat odločno pokazal v deželnem zboru, v javnem življenju, kakor tudi vedno kaže v svojem zasebnem, je pa tudi slovenski narodnjak iz dna svoje duše in se tega ne sramuje pred svetom pokazati z besedo in dejanjem. Potemtakem je gosp. Grafenauer gotovo mož, kakoršnega si le morejo želeči naši volilci, da bi jih zastopal v državnem zboru. Takega moža, kakor je g. Grafenauer, jim pač ne bo težko voliti.

Zaupni shod slovenskih volilcev celovško-velikovškega državnozborskega volilnega okraja je torej proglasil g. Franceta Grafenauerja za svojega kandidata. Dolžnost slovenskih volilcev je torej, da nastopijo pri volitvah dne 10. oktobra t. l. vsi kakor eden mož za svojega kandidata, in zмага bo gotovo naša, celovško-velikovški okraj bo zopet zastopal Slovenec v državnem zboru.

Na delo torej, slovenski rodoljubi po deželi, na delo, da bo uspeh tem gotovejši! Na delo, vi zaupniki, na delo vsak posameznik! Pokažimo

svojim nasprotnikom, da je res, ko pravimo, da gre na dan slovenski Gorotan! Nasprotniki bodo gotovo vse storili, da bi si še nadalje ohranili ta okraj, zato mora biti naše delo tem odločnejše tem vztrajnejše.

Na delo tedaj, ker resnobni so dnovi,
a delo in trud nam Bog blagoslovi!

Vsi na delo!

Kakor je že znano, so razpisane državno-zborske volitve po rajnem poslancu Tscharretu na 10. oktobra t. l. Zatorej vsi dobromisleči in zavedni Slovenci na delo za priprave, na agitacijo! Okraj, ki ga je zastopal nemško-nacionalni poslanec Tscharre, je vendar v veliki večini slovenski, in zato mora biti ta okraj naš, izvoljen mora biti naš poslanec.

Korošci, Slovenci! Ali ni sramota za nas, velika sramota, da nimamo dozdej niti enega svojega poslanca v državnem zboru, niti enega, ki bi na Dunaju govoril za nas, ki bi tam v poslanski zbornici odkrito in pogumno povedal naše tožbe, naše prošnje, ki bi tam odkrival krivice, ki se nam gode. Koliko poslancev pa voli Koroška v državni zbor? Deset: enega iz veleposestva, tri za mesta in trge, enega za trgovsko zbornico, enega v splošnem volilnem razredu za delavce in male posestnike (cela dežela), in štiri za kmetijske občine. Tedaj deset. Ali poslušajte! od teh desetih ni ne eden naš, vsi so več ali manj naši nasprotniki, nekateri celo zagrizeni sovražniki, sovražniki v narodnem, verskem in gospodarskem pogledu.

Zakaj smo tako zapuščeni? Poglavitna vzroka sta dva. Prvi: kriva je temu volilna pravica, ki pozna le bolj bogataše in imenitno gospodo, nas kmetijsko ljudstvo pa zelo malo vpoštevata. Med tem ko pridejo na mesta in trge in trgovsko zbornico (to je približno 50.000 prebivalcev) štiri poslanci, jih pride na kmetijske občine in delavce (to je okoli 340.000 prebivalcev) samo pet. V mestih torej pride eden poslanec že na vsakih 12.000 ljudi, na kmetih pa še le na vsakih 70.000. To se pravi: meščani in tržani so približno 6krat imenitnejši od kmetov. Ali ne — kali? Pa je že tako. Vidite, to je eden vzrok, to je krivica, ki si je nismo sami krivi. Če bi imele kmetijske občine več poslancev, bi tudi Slovenci v manjših okrajih lažje zmagali.

Pa je še eden vzrok, in ta je: mi smo premalo organizirani, premalo zavedni, pred volitvami vselej premalo pripravljeni — nemarni. Govorim splošno, zakaj povsod se dobijo tudi zlata vredne izjeme, možje, ki delujejo. Le zmislimo se na zadnjo deželnozborsko volitev za splošni razred. Okraj skoro čisto slovenski, slovenski kandidat Ure, nemškonacionalni dr. Metnitz, vseh volilcev je okoli 26.000. Kdo je zmagal? Kakor veste, dr. Metnitz. Pa zakaj? Zato, ker slovenski volilci niso šli volit. 19.000 volilcev je ostalo doma za pečjo. Dr. Metnitz je dobil le nekaj nad borih 4000 glasov, tedaj od vseh glasov komaj šesti del. Pa je zmagal, ker so bili Slovenci nemarni!

Vidite, tako smo volili dozdej. Ali hočemo še naprej tako? Ne, odzdej naprej ho-

čemo voliti tako, da bomo zmagali. Zato pa na delo, na agitacijo! Pri tej bodoči volitvi gremo z velikim upanjem na zmago v volilni boj, da rečem lahko, gotovo je zmaga naša, če se bomo le pošteno potrudili. Okraj je velik, pa le malo ozemlja, posebno na severu, je nemškega, drugo je vse slovensko. Okraj obsega sodne okraje Pliberk, Železno Kaplo, Dobrolovas, Velikovec, Celovec in Trg. In to so kmetijske občine, kjer je še naša moč. Pokažimo, da živimo! Niso nas še pohrustali!

Volitve so torej pred vrati! Kdo se bo boril za zmago? Slovensko, verno, dobro ljudstvo se bo bojevalo z volilnimi listki zoper svojega najhujšega sovražnika, nemškonacionalno stranko. Ta stranka hoče uničiti vse, kar je slovenskega, ta stranka ima pa tudi o veri in gospodarstvu pogubne nazore in načela. Zasluži torej najmočnejši odpor.

Kdo bo zmagal? — Kdor bo bolj pripravljen! Pripraviti se tedaj dobro, organizirati se, to bodi naše delo! Volitev je že 10. oktobra, torej čez mesec dni, to je malo, pa vendar še zadosti časa za agitacijo. Zato na delo!

Koroške novice.

„Mi vstajamo, nje je pa strah.“ Ta članek, ki smo ga priobčili v predzadnji številki, je v resnici vzbudil nekaj strahu posebno pri nemško-nacionalnih „Freie Stimmen“. Drugače si namreč ne moremo tolmačiti one onemogle jeze, ki govori iz celega članka, katerega je ta list priobčil kot odgovor na naš članek. Seveda hočejo ti ljudje svojo jezo in skrb, to se pravi svoj strah, skrivati za puhle „vice“, ali člankov uvod nam pač popolnoma jasno kaže, kako v živo je zadel naš članek. „Freie Stimmen“ namreč pišejo: Dandanašnji Nemci so si pridobili v narodnostnih bojih zadnjih desetletij bogate izkušnje, se ne sme hlajajo več slovanski nevarnosti in ne gledajo križemrok njenega prodiranja. Usoda Ljubljane je bridek nauk za vse Nemce na jugu. Tudi mi v Celovcu moramo vedno misliti na to. Zato zasledujemo pazljivo vse dogodke v slovenskem taboru, in ako izkažemo „Miru“ čast, da večkrat priobčujemo njegova izvajanja v kolikor mogoče natančnem prevodu, storimo to le, da opozorimo mlačeže in zaupljivce med Nemci in jih vzpodbudimo k vnetemu skupnemu delu.“ Tako „Freie Stimmen“. In sedaj vprašamo: Ali ni tu naravnost povedano, da se Nemci v resnici bojijo vedno naraščajočega slovenskega gibanja? Naravnost smešen pa je odgovor v „Freie Stimmen“ na oni naš članek. Ta list namreč trdi, da Nemci plačajo 110.126 K zemljišnega davka za Slovence, češ da so le-ti zvalili to davčno svoto na Nemce, dasiravno bi Slovincem pripadala po njihovem številu in zemlji, katero obdelujejo. Take velikanske neumnosti pač ni še kmalu napisal kak list. Res radovedni smo, kje in kdo so tisti Nemci, ki plačujejo za slovenske posestnike zemljiški davek! Potem pravijo „Freie Stimmen“, da se v slovenskem delu dežele veliko več posestev prisilno proda, kakor pa v nemškem delu dežele. No, zopet lepa. Le vzamite v roko „Klagenfurter Zeitung“ in poglejte v uradni del in videli bodete, da je med raznimi „Versteigerungs-Edikti“ najmanj

Podlistek.

Tine in Barigeljc.

Precartani Tine!

Imel sem nekdanj prijatelja, dragi Tine, ki je bil sicer jako mirna duša in ki je imel to lastnost, da je prav malo pisal. A naenkrat, kakor bi ga nekaj obsedlo, lotil se je dopisovanja razglednic, tako da so poštarji že po vseh poštah zdihovali, kamor je prišel. In kaj misliš, kako je nazadnje končala ta bolezen? Ni bilo drugega zdravila, kakor da so ga nekega dne zapisali v matrike kot poročenca z ono golobičico, kateri je s takšno silo dopisoval.

S tem pa, cartani Tine, še nisem hotel trditi, da bi mogoče tudi Ti toliko dopisnic pisal, saj Ti privoščim, če včasih katero pišeš, saj tisto tako vem, da boš prej ali slej tudi Ti cartani križ sv. zakona na ramo djal, in hodil z njim po potu svojega življenja.

Veš, zakon je že fleten, če je tudi ženka fletna, če ima človek tako „puntleo“ kakor Jakec svojo Micko, če se pa dela, kakor bi s svojim obrazom vedno v drug teden gledala, naj me koklja brene, če bi ne pobral šil in kopit in šel v Ameriko „opice guncat“.

Nekemu takšnemu trpinu je njegova žena vedno nagajala. Nikoli ni slišal lepe besede in vsi stari piskri storili so na njegovi glavi žalosten konec, tako da je enkrat v sveti jezi vzkliknil: če bi bil jaz vedel, da bo Bog iz Adamovega rebra ženo stvaril, bi mu bil davno prej vsa rebra polomil, Adamu namreč.

Siromak je pač vsak, kdor ima hudo ženo, in to menda tudi sv. Peter upošteva.

Prišla sta enkrat dva potovalca od zemlje pred nebeška vrata, in ko sv. Peter odpre, praša prvega, kakšne zasluge ima za nebesa.

„Ljubi moj Peter“, pravi on, že ves pohabljen, „bil sem oženjen s hudo ženo.“

„Siromak“, reče pomilovalno sv. Peter, „potem si pa še dovolj trpel, le idi v nebesa in odpočij se.“

Ko to sliši drugi popotnik, se razveseli misleč, če je ta s temi zaslugami prišel v nebesa, bom gotovo jaz tudi, ker imam še večje.

„No, kaj pa ti“, praša sv. Peter, „ali hočeš tudi v nebesa?“

„Seve, seve, lepo prosim.“

„Imaš zasluge?“

„Dovolj, dovolj.“

„Pa povej, katere!“

„Ljubi Peter, jaz sem bil celo — dvakrat oženjen.“

„Kaj, dvakrat“, raztogoti se naenkrat sv. Peter, „in ti se še ponašaš s tem, norec, ali nisi že prvokrat dovolj imel, da si obesiš še v drugokrat križ na hrbet? Takih ljudi ne moremo potrebovati, le pojdi naprej!“

In sv. Peter je jezno zaprl nebeška vrata.

Kakšne nadloge takega zakonskega trpina za-

denejo, o tem Ti hočem danes povedati dogodbico, ki mi jo je pravil moj prijatelj.

Ni še dolgo temu, odkar sta bila nekje na Slovenskem dva zakonska, mož in žena, ki sta imela navado se večkrat prepirati, in sicer radi tega, ker je bila žena preskopa, mož pa preradodaren. Ko je mož zahteval kaj posebnega za pod zobe, mu skopa žena ni nikdar dovolila, da, še celo prepirala se je z njim. Toda mož si je zapomnil nje sitne muhe, ki so ga večkrat pikale.

Dogodi se pa, da se približa sveti Lekšej — možev god. Ta dan pa je žena prav rada kaj možu privoščila, posebno pa sebi, in zato reče možu:

„Jutri je tvoj god, sv. Lekšej, skrbi, kako bo kaj z večerjo. Spodobilo bi se mesa, vina, štrukljev, krapov in kaj takega.“

Mož ji odgovori:

„Jutri boš kuhala kašo.“

Jezna žena pa kar pisker v njega vrže ter zareži:

„Ne bom je kuhala, ne.“

„A jo boš.“

„Ne bom je ne, pa ako jo bom, jo boš jedel ti in tudi pisker pomil ti.“

Mož nato:

„Pomil ga bo oni, kateri bo prvi izpregovoril.“

Žena je bila s tem zadovoljna.

Skuha torej kašo za večerjo na dan moževega godu, jo jezno meša, da vse po ognjišču leti ter jo zvečer postavi pred moža, malo osoljeno, nič zabeljeno, in sede prva k skledi, češ, da bi s tem moža vjezila, da bi izpregovoril in pisker ostrgal. Toda mož se ne zmeni ter sede k skledi, da bi tudi on jedel, s hrbotom proti njej obrnjen. Nič

80% takih, ki se glase na nemška posestva. „Freie Stimmen“ končno vprašajo, zakaj se popije med Slovenci toliko žganja? Na to pač odgovarjamo, da gre med Nemci skoraj polovico rži, katero pridelajo, le za žganje in da tudi spirit ni Nemcem neznan. Naj bi se ti ljudje prišli sami za svoje bakrene nosove, kateri obetajo že tuptam prav močne mladice. To bi bil najboljši odgovor na njihovo lastno vprašanje.

Podivjanost med Nemci. Te besede v prej omenjenem članku so hudo razburile člankarja v „Freie Stimmen“. In odgovor na to, da je naše ljudstvo mnogo bolj pravno kakor pa nemško, pravi uredništvo „Freie Stimmen“: „Dokaz za to so morda mnogi grozoviti umori med tridimi Slovenci na Spodnjem Štajarskem.“ Tu so se enkrat gospodje Lakner in sodrugi zopet pošteno vrezali. Vsi oni umori so posledica nemško-nacionalnih hujškarij. Vsi oni morilci so pristaši nemškutarškega „Štajerca“, vsa ta grozodejstva so storili ljudje, kateri se štejejo za Nemce, ali pa „dajč-frajdlih“ Slovence, po naše — nemčurje. Tako torej poživinjuje nemški vpliv slovensko ljudstvo, tako dela toliko slavljena nemška lažikultura.

Podporno društvo za slovenske dijakke Koroške je razposlalo svoje pozive k pristopu vsem denarnim zavodom in rodoljubom koroškim in štajarskim. Z razpošiljanjem na Kranjsko in Primorsko smo pričeli. Iz Štajarskega posebno so se rodoljubi že pričeli našemu pozivu odzivljati. Imena pristopivših članov in dobrotnikov bode objavil prihodnji „Mir“ in drugi slovenski časniki.

Slovenski dijakki, agitirajte prav pridno za podporno društvo, dokler ste še doma na počitnicah. Saj se je ustanovilo radi vas in čim bolje bode uspevalo, tem lažje boste dovršili svoje študije!

Katoliški shod se vrši 18. novembra t. l. na Dunaju. Iz Koroškega se priredi za tedaj poseben vlak na Dunaj. Voznina bi stala okrog 20 kron v tretjem razredu, 30 kron pa v drugem. Stanovanja na Dunaju se bodo priskrbela kolikor mogoče ceno. Vlak se ustavi od Celovca do Spod. Dravograda v onih postajah, kjer se priglasijo udeležniki shoda. V Mariboru bo obed. Posebni vlak se priredi, ako se prijavi vsaj 400 potnikov. Povedati pa je tudi treba, ali bodo dotičniki tudi obedovali v Mariboru. Prijave sprejema do 15. t. m. vč. msgr. Valentin Podgorc, vikarij v Marjanišču v Celovcu. Natančnejše podatke priobčimo v prihodnji številki.

Spominjajte se šentjakobske šole!

St. Jakob v Rožu. Kakor se je v „Miru“ že poročalo, je začetkom tega meseca zopet začela delovati šentjakobska mlekarja. Nekaka nezaupnost ali boljše, nekaka malovernost se je začela polastovati naših narodnih krogov, v kolikor se tiče mogočnosti ali vsaj dobre bodočnosti takih zadrug na Koroškem. Več kot eden zgled bi mogel navesti, kateri pojasnjujejo in celo opravičujejo to prepričanje. Ali vsakdo bi moral predlagati o tem svoje mnenje, če bi videl na zadnjem zborovanju v „Narodnem domu“ navdušenost šentjakobskih kmetov za to zadrugo. Jasno

mu ne gre po volji, ker vidi, da kaša ni zabeljena ter stori znamenje nad skledo, da naj se še malo z maslom polije. Zvita žena gre po poper ter posuje po kaši, da je vse črno, češ, kakor ne bi bila prav razumela. Mož ji ježno vrže žlico kaše v oči, da skoraj nič ni videla. Žena si oči zbrise, vrže možu drugo žlico v obraz, in s tem je bila večerja končana.

Mož prižge pipo in kadi, žena pa se v posteljo spravi, to seveda vse molče. Mož tudi kmalu pride za njo spat in tudi on zleze molče v svojo posteljo ter tako spita oba do belega jutra. Pride jutro. Navada je, da žena vstane in napravi za jutrek, toda danes je ni. Čakaj, si misli, boš že kričal, da naj vstanem, ko lakote ne boš mogel več ležati; toda on bi bil kričal, ali bal se je piskra. Ona bi tudi rada vstala — kajti glad in jeza ji nista dala miru. Pokrije se z odejo črez glavo in tako tudi mož. Molčita oba v strahu pred loncem in tako pride poldne, pride tri, štiri, pride noč, ali hiša je bila vedno zaklenjena in vse tiho.

Čudno se to zdi sosedom in mislili so si, kaj to more neki biti. Grede klicat, tolčejo po vratih, toda ne oglasi se nihče — v strahu pred loncem.

Grede klicat gospoda župnika, župana in občinskega slugo in pridejo torej s celo trumo ljudstva. Prinesejo lestvice ter vderejo z vso silo skozi okno v hišo. Tu najdejo oba zakonska, vsakega na svoji postelji, živa sicer še, toda neka jeza se jima je brala na obrazu.

Župnik vpraša torej moža:

„Kaj vam je, oče Lekšej? Zakaj ne vstanete!“ Hoče ga s silo spraviti s postelje.

je bil tu razložil po podanem računu domači g. župnik razne vzroke, zakaj je morala mlekarja pred leti prenehati s svojim delovanjem. Glavni, nepričakovani povod je bilo zidanje železnice, ki je privabilo v okrožje mlekarinega delovanja več tisoč tujcev, za ta leta stalnih in dobrih odjemalcev mleka. Zdaj se ti že izgublajo in tako pade glavna ovira, kakor so se že odstranili vse druge. Vprašanje je tedaj sedaj: 1.) ali se naj začne na novo ali pa se naj opusti tudi v bodoče mlekarja? 2.) kdaj se naj začne? Velika večina prisotnih kmetov se je takoj zglasila za oživiljenje mlekarne in so se tudi takoj pismeno zavezali za prispevanje po združnih pravilih. Javljenih je že sedaj okoli 50 kmetov, med tem, ko je ob svojem prejšnjem delovanju štela 78 udov. Odločili so se tudi za takojšnji začetek s 1. septembrom. Načelnikom so izvolili vrlega kmeta Ilovnik-a. S tem, da so na tak odločen način oživili svojo zadrugo, so šentjakobčani pokazali, da si znajo graditi pot do svoje osamosvojitve in tujih škodljivih vplivov neodvisne samostalnosti ne samo v narodnem oziru, ampak tudi v gospodarskem oziru, ki je za nas ravno tako velepomemben. Tej solidarnosti in zavednosti sta nazdravila ob sklepu tega dela zborovanja tudi č. gg. Rozman in Ražun.

Brnca. Pretečeno nedeljo, dne 23. avgusta, so napravili naši vrli tamburaši in pevci z gosp. župnikom izlet v Došenče ob Vrbskem jezeru. V gostilni pri „Wallerwirtu“ se je v veliki dvorani zbralo precej ljudstva iz okolice in vsi so bili očarani, ko so slišali prvokrat milo slovansko godbo in ko so čuli prelepo petje. Celotno Nemci so bili presenečeni in so častitali g. župniku brnskemu, da ima tako vrle tamburaše in pevce v svoji župniji.

Gorje v Zilski dolini. V nedeljo, dne 10. septembra, je pri nas cerkvanje (žegen). Naši vrli fantje bodo po stari slovensko-zilski navadi „števali“ (sodček pobijali). Da ples pod lipo ne izostane, je samoumevno. Kdor se torej za zilske običaje zanima, ima v nedeljo priložnost, da si vse to ogleda. — Nemškutarji so nas začeli z najnesramnejšimi lažmi napadati, na katere odgovarjati bi bilo odveč, ker jim je že urednik „Villacher Zeitung“ namignil, da so ga prav pošteno nalagali. Pa, dragi nemškutarčki, mi se vas ne bomo zbal, le pridno lagajte še naprej. To bo gotovo le nam v korist. Bodo vsaj tudi tisti, kateri so dozdej še vas poslušali, spoznali vašo podlost ter se z gnušom obrnili od vas. Mi se pa bomo še z večjo vztrajnostjo bojevali za svoje pravice.

Zilska Bistrica. Dne 8. septembra, ob 3. uri popoldne, ima slovensko katoliško izobraževalno društvo „Zila“ pri Kandolfu na Bistrici svoj občni zbor, na katerem bodo prvič nastopili domači govorniki. Vprizorila se bode tudi igra „Ne vdajmo se“. Za zabavo bodo skrbeli domači pevci. Ker se bodo tudi zbirali radovoljni darovi za pogorelece v Lipaljavasi, je želeli, da bi se somišljeniki in somišljenice zborovanja mnogoštevilno udeležili.

Odbor.

Velikovec. (Izvoz klavne živine na Dunaj.) Pitana živina se od nas najbolj izvažna na Tirolsko in Švicarsko, na Dunaj pa, kjer se toliko klavne živine potrebuje, izvoz do zdaj ni bil mogoč, ker so dozdej tam imeli židovski prekupei ves živinski trg v rokah in so cene, kakor se jim je po-

ljubilo, narekovali. Ali zdaj se je začelo tudi tam na boljše obračati. Za blagor ljudstva tako vneti dunajski župan dr. Karol Lueger je, kakor že v mnogih drugih ljudskega blaga se tiče vprašanjih, posegel odločno vmes in napravil na Dunaju veliko klavnico, ki dunajske mesarje z mesom zalaga in v najnovejših časih, ker so nekateri mesarji brez povoda meso podražili, tudi meso na drobno prodaja. Začetkom meseca avgusta t. l. poslala se je prva klavna živina odtod na Dunaj. Vrli slovenski mladenič in absolvirani kmetijski učenec Anton Gril, p. d. Mentelnov v Vovbrah, je namreč peljal tja 20 Rakovih volov iz Ruštata pri Velikovcu. Od teh volov se je prodalo 13 po 43 goldinarjev metrski cent, 3 po 44 gld. in 4 po 45 gld. Voznine na železnici je bilo plačati 78 kron 17½ beličev. Tako se je, odštevši voznino, dosegla za metrski cent cena 39 gld. Ako se pomisli, da se pri nas plačuje pitana živina metrski cent po 36, 37 in največ po 39 gld., tedaj se res priporoča pitano živino na Dunaj pošiljati. Kakor čujemo, bosta v kratkem zopet dva posestnika iz naše okolice poslala pitane vole na Dunaj. Kdor želi nadrobni pojasnil, se seboj kdor želi poizvedeti dnevne živinske cene, naj se obrne do velike mestne klavnice na Dunaju. Naslov za pisma se glasi: „An die städtische Uebernahmestelle für Vieh und Fleisch in Wien, III. Zentralviehmarkt St. Marx. Naslov za brzojave pa: Viehübernahme Wien.“

St. Štefan pri Velikovcu. (Sijajen shod.) Shod, katerega je dne 20. avgusta t. l. naša podružnica sv. Cirila in Metoda za Velikovec in okolico v tukajšnji Likebovi gostilni napravila, se je celo mirno in prav sijajno vršil. Udeležba je bila sicer nekoliko slabša kakor lani, ali vključ temu in vključ slabi letini nabralo se je na shodu udnine lepa svota 98 K 32 beličev, ki se je naravnost poslala glavni družbi v Ljubljano. G. župnik Treiber omenja v svojem pozdravnem govoru velike borbe, katero imajo katehetje na velikovski nemški šoli radi malo mrvice slovenskega pouka v krščanskem nauku prestat. Posebno značilno za velikovske razmere je pa dejstvo, da bodo zdaj za 4 luteranske otroke sodnijskega uradnika Saria v Velikovcu, ki se je letos po zimi v Velikovec preselil, in katerega otroci velikovski meščansko oziroma nemško ljudsko šolo obiskujejo, vpeljali pouk v luteranskem nauku. Ali bo celovski pastor samo radi teh 4 otrok v Velikovec zahajal? Kakšna skrb za ove štiri otroke od strani merodajnih krogov, katerim pa uspešni pouk v krščanskem nauku za nad 200 slovenskih otrok na nemški velikovski mestni šoli, ki je le v slovenskem materinem jeziku mogoč, tako mrzi. Ali uganka je rešena. Ti štirje luteranski otroci so pristni Nemci, radi tega nobeni stroški ne morejo biti preveliki. Naj pa bo nasprotstvo še tako veliko, gg. katehetje ne bodo odnehali braniti edino pravi način pouka, katerega velevata pamet in pravica. G. Rotter je nato govoril o verski šoli in v vznesenih besedah in jako poljudno dokazoval, da je ista potrebna za otroke, ker je vera podlaga vse sreče, potrebna je pa tudi za starše in učitelje, ker jim olajšuje odgovorno delo vzgoje in pouka. G. Dobrovc je potem govoril navdušeno in obširno o potrebi narodne šole. Pri sedanjih uredbi naših šol je celo izključeno, da bi se otroci v šoli navzeli ljubezni do svojega materinega jezika,

Toda oče Lekšej, v strahu pred loncem in mož-beseda, pokaže na ženo, češ, da naj ona pove. Grede prašat ženo:

„Kako je kaj, botra Marijana, kaj se je vam pripetilo?“

Vsa jezna pokaže z roko proti možu, češ, da on ve povedati. Zopet grede k možu. Ta zopet pokaže na ženo, a ona zopet na moža.

Župnik z županom in slugo prehodi sobo semtertja kakih desetkrat. Čudno se jim zdi, da iz postelje nočeta, spregovoriti tudi ne. Tedaj kaj je z njima početi?

Končno sklenejo potrpeti še nekaj dni, potem pa vse skupaj živo pokopati.

Drugače pa je bilo seveda s komisijo samo. Zamuda časa in tako dalje, to vse stane. Predlagalo se je torej, da naj vsak vzame kaj, ker ona dva ne govorita več. Ves njiju imetek pa zapade občini, ker nista imela ne roda ne bližnjega sorodstva. Odprejo skrinjo, kjer je bila obleka shranjena ter si mislijo vsak nekaj vzeti, samo gospod župnik se brani, češ, on za zdaj nima pravice, si plačila iskati, ker njega posel je, bolnika brezplačno obiskati.

Župan in sluga pa ostaneta pri prvem mnenju. Župan privleče iz skrinje nove irhaste hlače rekoč:

„Jaz si vzamem te-le hlače za svoje plačilo.“

Debelo je gledal na postelji naš stari zamaknjeni Lekšej, ker mu župan žuga edine praznje hlače odnesti. Kaj torej storiti! A misel, da če kaj reče in mora potem pisker pomiti ter na vrh še sramoto imeti, odžene vso nevoljo, češ, le nesi jih, ženi se pa vendar ne udam.

A ko prime občinski sluga s svojo desno roko svilnato krilo — spomin žene od poroke — ter reče:

„To krilo si bom pa jaz vzel za svojo pot. Mislim, da bo prav za mojo ženo“, skoči Marijana urno po koncu ter zakriči:

„Pa niso vsi vrage, da mi boste moje židano krilo ukradli! O, ne ne, pojdi le naprej, ti kljuka šepasta, ti polomljeni kozolec, sam si kupi krilo za svojo staro, ti pokveka pokvekasta! Glej, da te z metlo ne naženem, ti sraka, ti motovilo prismojeno, ti griza zelena, ti stara hlačnica, ti šema pokvečena, ti, ti, koza rogata. V zid se zaleti pa pojdi peč mazat, ti neslana šalobarda, štembala zakrivljena ti, ti...“

Stari Lekšej se pa med temi litanijami smeje v svoji postelji, ploska z rokami in vpije:

„Ti ga boš pomila, ti ga boš pomila“, ter pove dogodek o piskru.

Marijana ga je med tem časom sicer jezna, pa vendar le pomila.

Lekšej pa je vstal ter šel z županom in slugo na kapljico boljsega, da si dušo priveže in slavi zmago nad svojo ženo, ki je med tem skorje od ostale kaše hrustala.

Vidiš, dragi Tine, tako se moraš korajžno postaviti, kajti drugače si ob hlače in potem greš lahko na žegnanje tam gor nekam blizu Zile, kjer se je ustanovila nova takozvana „babja“ vas. Jaz sam se ne upam gor, ker hlače zelo spoštujem.

Ker Ti je že gotovo znano, dragi Tine, da sem v svojem življenju že veliko sveta ometel in so me že moja mati vedno kregali, češ, vedno lajnaja pa lafidraž okrog po svetu kakor krivo kolo, tako da jih nisem mogel drugače potolažiti, kakor da sem

ravno nasprotno se pa zgodi, da iz sedanjih šol pridejo le zagrizeni narodni nasprotniki. Sedanja uredba ljudskih šol na slovenskem Koroškem je pa tudi naravnost protizakonita. Že pri starih Grkih in Rimljanih je imela šola namen, da se otroci kaj koristnega za življenje naučijo. Tako tudi je po avstrijski šolski postavi namen šole versko-nravna vzgoja, nikakor pa pomembnejše otrok. Nato govornik popisuje nadrobno borbo za pouk v krščanskem nauku v slovenskem jeziku na velikovski mestni šoli. Učitelji so slovenskim otrokom celo trikrat slovenske katekizme pobrali. Tako postopanje je protipostavno, zakaj na podlagi postave vsaka veroizpoved samostojno določuje vse potrebno glede pouka v krščanskem nauku in tudi vlada postopa vedno v sporazumljenju s cerkvijo glede verskega pouka v šoli. Postava jasno govori, da naj se v deželah, kjer prebiva več narodnosti, šole tako uredijo, da se nihče v šoli ne sili učiti jezika druge narodnosti. V naših šolah se pa ravno narobe godi; materin jezik se skoraj popolnoma zanemarija, nasprotno se pa slovenski otroci silijo učiti edino le drugega deželneza, to je nemškega jezika. Končno govornik pozivlja navzoče k vztrajnosti v boju za pravo, to je versko-narodno šolo. Nato je sledil poučni govor, katerega je govoril g. župnik Treiber. Japonske zmage so presenetile ves svet in vzbudile samozavest azijskih narodov, katerih voditelji so postali Japonci. Prva posledica japonskih zmag je ta, da so Kitajci, ki šteje 400 milijonov duš in so tedaj največji narod sveta, se ohrabirali in zahtevajo odločno od združenih držav severne Amerike dovoljenje, da se smejo kitajski delavci naseliti v Ameriki. Amerikanci se nahajajo v silnih škripcih, zakaj ako Kitajcem dovolijo naselitev, tedaj bodo, ker Kitajci silno po ceni delajo, domači delavci prišli ob zaslužek, ako pa Kitajcem zabranijo se v Ameriki naseliti, tedaj bodo Kitajci amerikansko blago bojkotirali in Amerikanci bodo zgubili ves trg na Kitajskem. Tako stopi kitajsko vprašanje v ospredje. Govornik nato popisuje zgodovino, šege in navade Kitajcev, se posebno omenja škodljivega vpliva opija, katerega Angleži na Kitajsko izvažajo. Ko je končno še g. Poljanec navdušeno govoril o pomenu mladeniških društev in pozivljaj slovenske koroške mladeniče k obilni udeležbi slavnosti dne 3. kimavca t. l. v Mariboru, se je shod z živio-klici na presvitlega cesarja zaključil. Potem se je vnela jako živahna prosta zabava s petjem in tamburanjem, katero so s hvalevredno požrtvovalnostjo oskrbeli člani tamburaškega društva „Bisernica“ iz Celovca. Bodi jim najprisrčnejša zahvala izrečena.

Spodnji Dravograd. (Letina.) Kakor je bila pri nas lanska letina, tako je tudi letošnja. Seno je letos, hvala Bogu, bilo povsod lepo in se je tudi lahko spravilo, ker je ravno ob košnji bilo zelo ugodno vreme. Drugače pa je letos z otavo, kakor druga leta. Nekateri, ki so navadno otavo dvakrat kosili, še letos skoraj enkrat nimajo kaj. Neznosna in dolgo trajajoča suša je letos napravila na poljih in travnikih veliko škode. Travniki so izgledali čisto rdeči in ožgani od prevelike vročine, kakor bi jih bil posmodil. Žetev se je letos na nekaterih krajih prav dobro obnesla in se bode precej zrna dobilo, na drugih krajih pa se je zopet slabeje obnesla. Ajda obeta biti lepa, kjer ji ni prevelika suša od začetka škodovala. S sadjem pa je letos

jim prinesel kave ali pa sladkih hrušk domu — potemtakem se ne boš čudil, če sem zadnjič prikreval s svojimi na novo „potuplanimi“ črevlji v Klanec, to je tisti kraj, kjer so nekdanji poredni fantje nekemu mačku, kateremu se ni ljubilo več miši loviti, privezali štiri mehurje na noge in ga spustili iz visokih turnskih lin, da se je tako zadiral, da so se ženske na polju prekrizavale in kropile s sv. treh kraljev vodo, meneč, da se zlodej pelje.

Stopajoč po vasi zagledam naenkrat na neki hiši nad vratmi napis: „18. Lekšej 97.“ Ko tako pregledujem to uganko, pride gospodinja iz hiše ter jo prašam:

„Kako pa je to, draga mamica, povejte mi vendar resnico, koliko Lekšejev pa imate pri Vas, ali 18 ali 97.“

„Oh, ta je pa že Barigeljeva“, nasmehlja se gospodinja, „saj veste, da imam samo enega, ki ga imam nad vse rada.“

„Prav, prav tako“, menim jaz, „le tako se rada imejta, jaz imam tudi samo eno Franco, ki je tako fletna puntelca.“

Gospodinja pa je imela tako veselje nad tem, da me je povabila v sobo, kjer mi je pritresla kapljico rujnega vinca, krapov in klobas na mizo, tako da nisem vedel, kje bi začel. Nazadnje mi je pripela še z rdečo žido povezan šopek na prsi, da je bilo videti, kakor bi bil v svatih, in je še Franco bila skoraj ljubosumna.

Ker sem že ravno prej o mucku govoril, moram ti še povedati, cartani Tine, kako „kunštnega“ mucka so moja mati nekdanj imeli. Ta naš mucek — sivec po imenu — je bil jako „kamot“. Prav nič ga ni veselilo iti na polje. Po letu mu je bilo

slaba. Hrušek je zelo malo. Jabolka so še na nekaterih krajih polna, na drugih pa zopet ni nič. Še v labudski dolini, katera je dokaj rodovitna in bogata na sadju, iz katere se vsako leto izvažajo mnogo sadja zlasti v Nemčijo, imajo letos tudi malo sadja. Mošta bo torej letos malo. Kmetje, kateri so prejšnja leta mošt prodajali, ga bodo letos morali še kupovati.

V a b i l o

na

XX. redno veliko skupščino

družbe sv. Cirila in Metoda

katera se vrši

v Št. Juriju ob južni železnici

na Štajarskem

v četrtek, dne 14. septembra 1905. l.

Spored:

- I. Sv. maša ob 10. uri v župni cerkvi.
- II. Zborovanje ob 11. uri dopolne.
 1. Prvomestnikov nagovor.
 2. Tajnikovo poročilo.
 3. Blagajnikovo poročilo.
 4. Nadzorništva poročilo.
 5. Volitev ene tretjine družbenega vodstva za funkcijske dobe 3 let.
 - a) Volitev prvomestnika.
 - b) Volitev 3 udov družbenega vodstva.
 6. Volitev dveh udov družbenega vodstva za funkcijske dobe 2 let.
 6. Volitev nadzorništva (5 članov).
 7. Volitev razsodništva (5 članov).

Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda

v Ljubljani, dne 30. avgusta 1905.

Prvomestnik:

Podpredsednik:

Tomo Zupan l. r. Luka Svetec l. r.

Društveno gibanje.

Delavsko društvo v Celovcu priredi svoje mesečno zborovanje v soboto, dne 16. sept., ob 8. uri zvečer v gostilni pri Cavniku, Lidmanskega ulice št. 8. K obilni udeležbi vabi odbor.

Glinje. Slovensko pevsko društvo „Drava“ priredi v nedeljo, dne 10. septembra t. l., ob lepem vremenu skupen izlet na Radiše v prijazno slovensko gostilno „pri Mežnarju“. Upamo, da nas bodo navdušeni Radišani in okoličani počastili s prav obilnim prihodom in da nas bodo razveseljevali tudi vrli radiški tamburaši s svojimi izbornimi komadi.

Florijan Goričnik, t. č. predsednik.

Vabilo na Prešernovo slavnost, katero priredi slovensko pevsko društvo „Drava“ s sodelovanjem tamburaškega društva „Bisernica“ v Celovcu dne 17. septembra t. l. v gostilni g. Lovro Zablachana na Trati pri Glinjah s sledečim sporedom: 1. Pozdrav predsednika. 2. Poje pevski zbor „Drava“. 3. Svira „Bisernica“. 4. Slavnostni govor.

prevroče, po zimi pa premrzlo. Najrajši je prežal, kje bi bil dobil kak poln pisker sladke smetane. Moja mamica so to tudi „pogrunтали“ in devali stvari v tako posodo, da mucek z glavo ni mogel noter. Toda on je bil še bolj „kunšten“ kakor mati. Ker z glavo ni mogel v pisker, je pa rep noter pomakal in potem obližnil ter tudi tako prišel do zaželjene smetane. Ker so mama seveda strah dobili pred kunštnimi mucki, so ga nekega dne poslali v penzijo.

Toda dovolj o tem, končati moram. Jutri mislim iti na Grintovec, ker sem slišal, da je neki hribolazec na vrhu primrznil. Zato moram iti gor, da ga otajam. Moja Franca mi je že napolnila nahrbtnik ali pa „ruksok“ kar se pravi, žakelj, katerega mora „rukati“, da kaj vun pride. Tudi svoj Kolomonov žegen moram vzeti s seboj, ker so mi pisali, da moram nekatere poredne duhove „panati“. Kako sem hodil in ali sem jaz dubove ali pa oni mene nagnali, o tem Ti bom mogoče že še kaj sporočil. Do tega časa se pa še tudi Ti kaj oglasi, ker upam, da že tudi Ti nisi s tinto vred in s Tvojim nosom primrznil. Pomočim torej svojo roko še enkrat v črno tinto ter Ti jo podam čez devet gor in devet polj in ostanem do mrzlega groba Tvoj

Dr. Barigelj.

Podpirajte družbo sv. Cirila in Metoda!

5. Poje pevski zbor „Drava“. 6. Svira „Bisernica“. 7. Poje pevski zbor „Drava“. Vstopnina za osebo 20 krajcarjev. Slavnost se vrši le ob lepem vremenu. Začetek ob 4. uri popoldne. Po slavnosti prosta zabava in ples. K obilni udeležbi vabi odbor.

Pred slavnostjo je občni zbor slovenske čitalnice.

Vseslovenski legitimacijski listek.

„Odsek za vseslovenski legitimacijski list“ se tem potom najiskreneje zahvaljuje vsem uredništvom, ki so priobčila „poziv vsem slovenskim društvom“, ter jih prosi še nadaljne podpore.

„Vseslovenski legitimacijski list“ sta vzeli: društvo svobodomiselnih slovenskih akademikov „Sava“ na Dunaju kot društveno legitimacijo 100 komadov za zimski tečaj; „narodna čitalnica“ v Cerkljah na Gorenjskem pri veselici dne 30. julija t. l. kot vstopnice 85 komadov. P. n. odborom akademskih društev javljamo, da je odsek sklenil izdati legitimacijski list s plačilno lestvico na zadnji strani, kakor je navada pri legitimacijah akademskih društev v lažjo kontrolo blagajnikovo.

Pojasnilo. Na informativna vprašanja od strani več društev javljamo sledeče: Legitimacijski list ima dva namena, a) kot društvena legitimacija in b) kot vstopnica pri različnih narodnih prireditvah.

a) V več slovenskih društvih je v rabi društvena legitimacija, veliko narodnih organizacij pa je brez vsake legitimacije. Naš namen je, vpeljati enoten „vseslovenski legitimacijski list“, za katerega plača član društva 20 vin. v prid družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani. Kar se tiče menjave legitimacijskega lista, je pripuščeno društvom samim; želeli pa bi bilo, da bi se legitimacijski list vsled lažje kontrole v društvu samim menjal vsako leto. Pri prvi izdaji „vseslovenskega legitimacijskega lista“ dobi družba sv. Cirila in Metoda 70%, pozneje pa 85%, torej lep in trajen vir, ako slovenska društva spoznavajo veliki pomen naše dične šolske družbe.

b) Drugi stranski naš namen je, doseči, da se rabi „vseslovenski legitimacijski list“ kot vstopnica pri različnih narodnih prireditvah, seveda veljavna samo za takrat. Ker pa prireditelji iščejo že pri vstopnicah dohodkov za pokritje stroškov, bi „legitimacijski list“ kot vstopnica veljal samo 10 vin. in vendar bi pripadlo družbi sv. Cirila in Metoda 6 do 7 vin.

Upamo, da bodo te vrstice zadostovale, sicer je pa odsek drage volje vedno pripravljen, vsakemu na zahtevo podati potrebnih pojasnil. — Opozorjamo tudi na reprodukcijo, katero je obljubilo priobčiti slavno uredništvo „prvega slovenskega belestričnega lista“ „Slovan“.

Uverjeni smo, da bodo vse slovenske organizacije — pred vsem pa podružnice sv. Cirila in Metoda, — uvaževale veliki pomen „vseslovenskega legitimacijskega lista“, ter se ga prav pridno posluževale.

Biti slovenske krvi

Bodi Slovincu ponos.

Odbor za vseslovenski legitimacijski list.

D o p i s i.

Zahomec pri Zili. (Nesramnost naših nemčurskih fortšritlerjev.) Sanjalo se mi je, da je bil cesarjev rojstni god. Zbudil sem se, ter zagledal, da obsevajo solnčni žarki podobo našega presvitlega vladarja. Čudno! Prekucnil sem se iz postelje še ves zaspan in truden od včerajšnjih štrapac. Šolska mladina iz nemške (?) Bistrice, na čelu z našimi gg. nasprotniki, je ravno med tem korakala po ulici „črnega“ Zahomca v Gorje. Da prisostvujem tudi jaz daritvi sv. maše, sem se hitro napravil in šel s svojim bratom kot domoljub proti cerkvi.

Ko sem prišel na višino, je že vihrala na stolpu gorjanske cerkve lepa narodna zastava. Z veseljem prikorakam do cerkve, pač pa sem zamudil nekaj sv. maše. Službi božji je sledila cesarska pesem, katere niso peli naši šolski otroci, ampak samo pevovodja s cerkvenimi orglami. Vžgala se je vnovič v naših prsih goreča ljubezen do cesarja in naroda! Zakaj prvi niso peli, ni treba dolgo premišljevat. Slovenska cesarska himna bi bila naše in gorjanske učitelje spravila ob pamet, nemško se pa vendar niso upali zahtevati od slovenskih otrok, in tako je izostalo petje iz mladih prs na cesarjev god. Morda bi onim bilo po godu, če bi jim bili zapeli izdajalsko pesem: „Die Vohtl am Ran!“

Hitro po sv. maši so imeli naši modrijani „sicengo“. (Sicer so pa le stali!) „Vrli navdušenci“ so odločno protestirali proti slovenski zastavi, katera jih je v oči bodla. — Neki posebno moder mo-

žakar pa se je začel praskati: „To je škandal, wek mit di rusiše fon!“ (Ta možak pa je pristen, rojen Slovenec.) Ves razburjen prihiti med tem obdolženi gospod župnik in pove onim, da ni ukazal cerkovniku „slovenske“, ampak sploh „zastavo“ razobesiti. Ker pa ima cerkev samo narodno zastavo, je cerkovnik le to razobesil. In da jo je sicer gosp. župnik dal odstraniti, da pa jo je med sv. mašo oni narodnjak zopet razobesil. Neki prileten mož se je nato oglašil in rekel proti junakom „Südmarke“: „Gospoda moja! Ni nič krivega, če krasi narodna zastava stolp, saj ljubi slovenski narod cesarja nad vse. V tem slučaju pa ima le cerkev pravico, zastavo razobesiti.“

Vprašajo morda Nemci nas Slovence, če razvesijo frankfurterce?

Dne 24. avgusta t. l. sem čital v „Vilaher Cajtung“ št. 68 hujskaški članek, v katerem je med drugim tudi sledeče stalo: „Med božjo službo se je vkradlo nekaj „prenapetnežev“ na stolp, kjer so razobesili „rusko zastavo“, kar je celo ljudstvo strašno razburilo. Zločinci so menda dijak Š. in trgovski pomočnik V., ki sta na počitnicah. Ta članek pa se je že v št. 19. omenjenem časopisu prekal, in sicer ga je preklicalo uredništvo samo.

Kako mi morejo ti mračnjaki mojo čast tako hudobno teptati, mi je uganka, ko vendar vse ve, kdo je zastavo razobesil! In kako se šele znajo lagati pisci (6) omenjenega članka, ko pišejo tudi med drugim: „... was einen allgemeinen Sturm der Entrüstung von Seite der Bevölkerung hervorrief.“ Kdo je pa ta „Bevölkerung“? Morda gg. „šulmastre“ in peščica naših „fortšritlerjev“? Pa še nekaj! — Kje pa so zaostali naši nemškutarji, pristaši učiteljev, med cesarsko slovesno mašo?

Dobre oči imajo gospodje, kateri so videli na stolpu „rusko zastavo“!

Da se pa najdejo taki rogovileži, ki se upajo človeka, ki si pride na ozdravljenje v svoj rojstni kraj, da bi užival mirnih ur, katerih mu mestno življenje ne nudi, črniti po časopisih in šele na tak grd način, to je več, kakor more pošten človek požreti! Sem li jaz enkrat, kar sem v domačiji, fanatično nastopal proti kakemu od teh gospodov, ki so se nesramno in lažnivo izjavili proti meni? — To v dokaz „fortšritlerske“ nesramnosti!

Koroški Slovenci, posebno Zilani, zavedajte se! Spoznajte svoje najhujše sovražnike, on nemške in nemčurske učitelje, katerim ni toliko mar mladine, ampak njih glavno delo je ponemčevanje, hujskanje proti slovenski narodni stranki in zaničevanje nas Slovencev! Naj se razruši enkrat ta oblast nad Slovenci! Pokažimo jim zavest in ponos! Spoznajte pa tudi vaše prijatelje, Slovence! V slogi je moč! Podpirajte po zmognosti „Učiteljski dom“ in vzgijli si boste navdušene narodne učitelje, potem se nam tudi ne bo treba bati za našo mladino in „Gorotan bo šel na dan!“

Pod lipo pa jim jo bomo zapeli:

Na stolpu so videli Šest Jurjev je gledalo,
dva fanta sedet', vsak 'mel je svoj očal';
pa jih niso spoznali! dekle se jim je smejala.
Smeji se jim ves svet. Kdo zastavo vun je djal?

Narodna je bila! —
Če „ruska“ ne sme bit'.
Dokler nam teče Zila,
Naš dom je tu pribit!

Vaš „Trn v peti“.

Gospodarske stvari.

Črtice o govedarstvu.

(Piše Fr. Dular.)

V tisti deželi je blagostanje doma, v kateri napreduje živinoreja in v kateri cvete poljedelstvo. (Dalje.)

Naj mi je dovoljeno, da navedem zdaj nekoliko o velikosti plemenskih goved. Marsikateri živinorejci menijo, da je mnogo boljše, izrežati velika goveda, kakor majhna. Oni imajo skoro popolnoma prav, ali povsem jim vendar ne smemo pritrditi. Pa oglejmo si to zadevo od vseh strani nepristransko in natančno.

Najprvo hočem razjasniti koristi velike goveje živine. Dve veliki kravi ne pojedata več od treh malih, ali vendar donašata večjih užitkov ter napravljata, kar se tiče oskrbovanja, gleštanja in snaženja, manj posla. Res je, da store 3 male krave troje telet, ali dve lepi, od velikih krav izvirajoči teleti sta dražji in več vredni od treh malih. Razun tega plača mesar za veliko, težko in debelo govedo še enkrat več, ali pa še več, kakor za najdebelejšo bušo. Lepa in velika živina se more vsak čas, pa bila debela ali bolj mršava, bolj v denar spraviti, kakor pa majhna deželjska goveda. Kdor je prisiljen s kravami voziti, tisti izhaja z velikimi seveda dokaj boljše, nego z malimi.

Zdaj pa še nekoliko opombic o slabi strani velikih goved. Velike živali so mnogo bolj zlahtne, zategadel pa tudi navadno mnogo bolj omehkuzene, in kar se tiče klaje, bolj neješče in bolj izbirčne od malih. Vsled tega uspeva velika in

zlahtna živina samo pri takih gospodarjih, katerim ne primanjkuje obilne in tečne klaje, kateri imajo zdrave hleve in se na oskrbovanje dobro razumejo. Velike in plemenite pasme so za umnega živinorejca posebne vrednosti, a za nevednega, zanikrnega in prav siromašnega kmeta pa niso; zanj so pripravnejše majhne domače živali.

Sploh pa imajo živinorejci po krajih, kjer se bere naš, posebno v zadnjem času preimenitni in prevažni „Mir“, precej veliko in lepo govejo živino. Torej moram „Mir“-ovim čitateljem to-le svetovati: Ostanite pri svoji dosedanji goveji živini, ker je lepa, dosti velika in tudi dobra; če nanese potreba, prikupite si dobrih, vašemu kraju primernih bikov. Izmed domačih goved izbirajte za pleme najlepše in najboljše živali, kakor sem že v tem spisu govoril, in kakor vam bom deloma še navedel v bodočih sestavkih. Razun tega pa svojo živino dobro krmite, umno glešajte in skrbite za zdrave hleve. To je vsa coprnija, s katero morete v govedoreji napredovati ter dobiti od nje mnogo več dohodkov, nego zanikrni in nevedni gospodarji.

Nekateri živinorejci ne gledajo prav nič na to, ali se bik kravi prilega ali ne. Slovenski rojaki! Ne pozabite nikoli tega, kar vam bom zdaj povedal. Vodite svoje pojave krave k tistemu biku, kateri je najboljši in najlepši v vsi okolici, kateri se samicam najbolj prilega glede na barvo, na rast, na velikost, na zunanjo postavo in glede na dobre lastnosti za dohodke (užitke). Nikdar ne puščajte krave pod takega bika, ki je glede telesnosti od nje močno različen. Iz take plemenitve ne bo dobrega teleta. Tako na pr. ne smete odbrati precej sedlastega (vleknega) junca za svojo kravo, katera ima izbočen (puklast) hrbet, ker v tem slučaju skoro gotovo ne bo imelo tele ravnega, to je pravičnega hrbta, temveč še bolj izbočenega, ali še bolj sedlastega, kakor starši. Ako ima torej krava kakšno telesno napako, tedaj jo vodite k tistemu biku, kateri nima te napake, ker le s tem se more nepravilna telesnost pri mladiču pomanjšati. Če imate kravo z izbočenim hrbtom, pripuščajte jo pod junca, ki ima raven hrbet, pa bo prav.

(Dalje sledi.)

Posestvo, obstoječe iz lične, enonadstropne, zelo male, vedno popolnoma suhe, ne v podnožju hriba ali na samotnem nahajajoče se hišice (v kateri ni stanovalo nikdar na pljučih bolnih ljudi in katera ni inficirana z živali) z vozno pot in nekolikimi orali skupaj tik hiše ležečega, dobrega, močnega sveta, **kupi se** proti gotovini v lepem, zdravem, zelo hladnem, ne močvirnatem kraju, blizu postaje in mesnic ter pekarije na Koroškem, Gorenjskem, Zg. Goriškem ali blizu Celja. Pitna voda mora biti najboljše vrste. Prednost ima posestvo z ali ob tekoči vodi (jezeru). Kupnina ne sme znašati več kakor približno 6000 kron. Ponudbe so pošiljati pod „Arondirano“, poštno-ležeče Ljubljana.

Franc Sadnikar

trgovec z železnino v Celovcu, Burggasse št. 7,

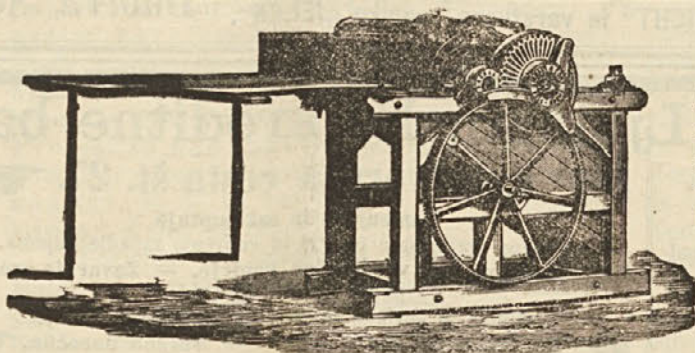
ima veliko zalogo vseh v železnino spadajočih reči, kakor hišno in kuhinjsko orodje, štedilna ognjišča, železne peči, vlitte kotlje za vzdlati, fine, trpežno pozlačene nagrobne križe.

Najboljše orodje za mizarje, tesarje, kolarje, ključavničarje in kovače.

Vodne žage, kakor tudi sloveče „Neuhaus“-žage z znamko F. S.
Razno **koroško železo, ploščevine** za različno rabo.

Vse po izredno nizkih cenah.

Edina zaloga **zboljšane Matievič-vega traka (mere)**, s katerim se brez tehtnice ali vage določi **težo govedi**, torej posebno važno za kmete in živinorejce, kakor tudi **Matievič-eva mera za sode meriti**.

Prodaja tudi posodo za prevažanje mleka in nepremočljive vozne plahte.

**Kathreinerjeva
Kneippova sladna kava**

se ne bi smela pogrešati
več v nobenem gospodinjstvu, kadar se
pravi kavana pijača.

o o o
Zahtevajte le izvirne zavoje
s imenom „KATHREINER“.

Vzgojišče za deklice

(Internat)

čč. šolskih sester v „Národní šoli“

družbe sv. Cirila in Metoda

v Velikovecu

se priporoča p. n. slovenskim staršem.

V hiši je štirirazredna ljudska šola; poseben ozir se jemlje na pouk v ženskih ročnih delih.

Šolsko leto se začne dné 15. oktobra t. l. Plačila 16 kron mesečno.

Oglasila naj se blagovolijo poslati čč. šolskim sestram v Velikovecu na Koroškem.

Proda se Užnikova kmetija

v Klopica pri Velikovecu. Sveta ima: 6 oralov in 258 ☐ sežnjev njiv, 1 oral 662 ☐ sežnjev travnikov, 948 ☐ sežnjev paše, 208 ☐ sežnjev vrta in 4 orale 485 ☐ sežnjev lesa. Skedenj je celo nov. Več pove posestnik Valentin Brunner, p. d. Agen na Trači, pošta Tinje na Koroškem.

Lisičjerjava psica jazbečarske vrste,

ki čuje na ime „Hektor“, se je izgubila. Odda naj se proti nagradi pri stavbenem mojstru Schmidt-u, Ljubljanska cesta 30/a v Celovcu.

Pozor kmetovalci!

Vsak umen gospodar si omisli poljedelske stroje in s tem hrani število delavcev, na katerih je vedno večje pomanjkanje. Kdor si pa kupi stroj, naj se obrne na zanesljivo in pošteno tvrdko, t. j. na

trgovino z železnino „Merkur“

P. Majdič — Celje,

ki ima bogato zalogo

mlatilnic za ročno rabo in na gepelj, čistilnic, prostih in najfinejših kakor vseh drugih poljedelskih strojev, od katerih pošlje cenike zastoj.

Zaradi bolehnosti oddam svojo

kolarno

v Pečah blizu Podkloštra z vsem orodjem in lesom v najem. Najemnik dobi primerno stanovanje, nekaj zemljišča in prostor za živino. Kolarna je blizu postaje v Pečah, prav blizu tudi velika tovarna in tik državne ceste dve kovačnici. Ponudbe sprejema Ignacij Mikula v Pečah pri Podkloštru.

Do 15. oktobra 1905 se odda služba mežnarja in organista

v Žihpoljah na Koroškem. Rokodelci imajo prednost. Več pove župnijski urad v Žihpoljah (Maria Rain).

Iščem službo

organista in cerkovnika,

sem oženjen in v cerkvenem petju in godbi popolno izobražen, sem ob enem mizar in izdelovatelj harmonijev. Slovenskega in nemškega jezika zmožen. Ponudbe sprejema upravništvo „Mira“. Pohvalna spričevala so na razpolago.

Apno

1. vrste, 100 odstotno, v velikih kosih, se dobi pri podpisanih na vagone ali vozove, voznine prosto do gradbenega prostora, po najnižjih cenah ob vsakem času.

Ant. Schmauzer, Ign. Teyrowsky,
Annabückle. Galicija.
Železniška postaja Grabštanj.

Šunka s kožo, kilo po 1 gld., brez kosti po 1 gld. 10 kr., plečeta brez kosti po 90 kr., slanina in suho meso po 80 kr., svinjski in goveji jeziki po 1 gld., glavina brez kosti po 45 kr.

Salame dunajske po 80 kr., à la krakovske, fine, po 1 gld., iz šunke zelo priljubljene po 1 gld. 20 kr., à la ogrske, trde, po 1 gld. 50 kr., ogrske, fine, po 1 gld. 80 kr. kilo. — Velike klobase ena 20 kr.

Slivovka, brinovec, pristen, liter od 70 kr. do 1 gld. 20 kr.

Natorno brinovo olje in brinov cvet liter po 1 gld. 60 kr.

To priznano dobro blago pošilja po povzetju od 5 kil naprej prekajevalec in razpošiljalec živil

Janko Ev. Sirc v Kranju.

Svoji k svojim!

Opozarjamo vsakega varčnega rodoljuba na edino hrvatsko zavarovalno zadrugo

„CROATIA“

pod pokroviteljstvom kralj. glavnega mesta ZAGREBA.

Ista zavaruje na Štajarskem, Kranjskem in Koroškem vse premičnine, živino in pridelke proti ognju po najnižjih cenah.

Vsa pojasnila daje:

Podružnica „CROATIE“ v Trstu.

Zastopniki se iščejo po vseh večjih krajih Kranjske, Štajarske in Koroške.

Dobri in pridni

hlapci

se takoj sprejmejo na posestvu „Stefanshof“ v Blatu pri Pliberku. Plača 15 do 20 kron, po uporabnosti.

Prvo slov. pevsko društvo „Lira“ v Kamniku prodá

dobro ohranjene tamburice

za kompletan zbor. Cena po dogovoru. Ponudbe naj se pošljejo na društvo „Lira“ v Kamniku na Kranjskem.

Kovačnica

z lepim delokrogom, v hiši, katere posestnik je kolar, dobre četrt ure od železnice, se dá ugodno v najem. Stanovanje se lahko dobi, oziroma v hiši napravi. Oglasi pod naslovom: Matevž Flaschberger, kolar v Ločah, p. Šmohor.

Vinske in sadne stiskalnice

z dvojnim stiskalom „Herkules“ za ročno obrat.

Hidravlične stiskalnice

za velik pritisk in velike uspehe.

Mline za sadje in grozdje. Obiralniki.

Povsem urejene moštarne, stalne in za prevažanje. Stiskalnice za pridelovanje sadnih in jagodnih sokov. Sušilnice za sadje in zelenjad, sadni lupilniki in rezalniki. Samodelujoče patentovane nosne in vozne brizgalnice za vinograde, sadje, drevesa, hmelj, grenkuljico „Syphonia“. Pluge za vinograde izdelujejo in prodajajo z garancijo kot posebnost v najnovejši sestavi

Ph. Mayfarth & Comp.

tovarne poljedelskih strojev, livarne in parne kovarne.

Dunaj, II./1, Taborstrasse št. 71.

Odlikovani z nad 550 zlatimi, srebrnimi kolajnami itd.

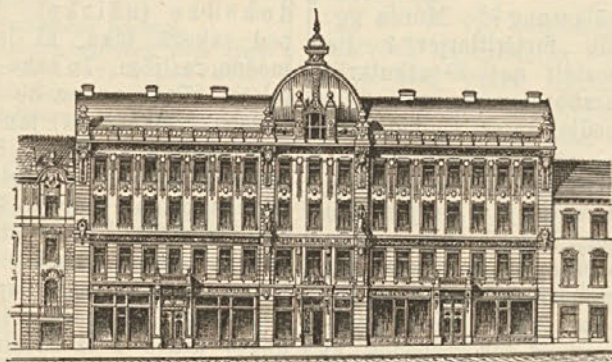
Obširni ceniki nastoj. — Zastopniki in prekupci se iščejo.

Stanje

hranilnih vlog:
nad 20.000.000 K.

Rezervni

zaklad:
nad 700.000 K.

Mestna hranilnica ljubljanska

v lastni hiši v Prešernovih ulicah št. 3,

poprej na Mestnem trgu zraven rotovža,

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in od 3. do 4. ure popoldne, jih obrestuje po 4% ter pripisuje nevzdignjene obresti vsakega pol leta h kapitalu. Rentni davek od vložnih obresti plačuje hranilnica iz svojega, ne da bi ga zaračunila vlagateljem.

Za varnost vlog jamči poleg lastnega rezervnega zaklada mestna občina ljubljanska z vsem svojim premoženjem in z vso svojo davčno močjo. Da je varnost vlog popolna, svedoči zlasti to, da vlagajo v to hranilnico tudi sodišča denar maloletnih otrok in varovancev.

Denarne vloge se sprejemajo tudi po pošti in potom c. kr. poštne hranilnice.

Posoja se na zemljišča po 4³/₄% na leto. Z obrestmi vred pa plača vsak dolжник toliko na kapital, da znašajo obresti in to odplačilo ravno 5% izposojenega kapitala. Na ta način se ves dolg poplača v 62 in pol leta. Ako pa želi dolжник poplačati dolg z obrestmi vred na primer v 33 letih, tedaj mora plačevati na leto 6% izposojenega kapitala. Dolžniku je na prosto voljo dano, svoj dolg tudi poprej poplačati.

Posoja se tudi na menice in na vrednostne papirje.

Zahtevajte pri nakupu

Schicht-ovo štedilno milo

z znamko „jelen“.

Ono je **zajamčeno čisto** in brez vsake škodljive primesi. Pere izvrstno. Kdor hoče dobiti zares zajamčeno pristno, perilo neškodljivo milo, naj pazi dobro, da bo imel vsak komad ime „SCHICHT“ in varstveno znamko „JELEN“. Dobiva se povsod!

Varstvena znamka.

Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Celovcu

Akcijski kapital K 2.000.000.

Kupuje in prodaja

vse vrste rent, zastavnih pisem, prioritet, komunalnih obligacij, srečk, delnic, valut, novcev in deviz.

Prodaja srečk proti mesečnim odplačilom.

Promesse izdaja k vsakemu žrebanju.

Kolodvorska cesta št. 27.

Zamenjava in eskomptuje

izžrebane vrednostne papirje in vnovčuje zapadle kupone.

Daje predujme na vrednostne papirje. — Zavaruje srečke proti kurzni izgubi.

Vinkuluje in devinkuluje vojaške ženitninske kavalije.

Eskompt in inkaso menic. — Borzna naročila.

Centrala v Ljubljani. — Podružnica v Spiljetu.

Denarne vloge sprejema

v tekočem računu ali na vložne knjižice proti ugodnim obrestim. Vloženi denar obrestuje od dne vloge do dne vzdiga.

Promet s čeki in nakaznicami.